

KESKKONNAAMET

Bert Holm
Riigimetsa Majandamise Keskus
bert.holm@rmk.ee

Teie 14.02.2023

Meie 20.02.2023 nr 7-9/23/3093-2

Tohlu voolusäangi puhastamise projekteerimise lähteülesandest

Edastasite Keskkonnaametile arvamuse avaldamiseks Tohlu voolusäangi puhastamise projekteerimise lähteülesande. Lähteülesande kohaselt tuleb:

1. koostada Tohlu voolusäangi taastamise projekt ja tööde keskkonnamõju eelhindang, mis vastab keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses toodud nõuetele;
2. mõõdistada ajalooline Tohlu voolusäng ja seda ümbritsev maa-ala kuni 200 m kauguseni voolusäangi teljest, teostada ehitusgeoloogilised uuringud ning modelleerida Maa-ameti LiDAR andmestiku põhjal erinevate merevee tasemete juures merevee valgumist ja püsimist voolusäangi ümbritsevatel rannaniitudel;
3. projekteerida ajaloolise voolusäangi taastamine, sh ajaloolise voolusäangi põhja ja kallaste kindlustamine, puhastamisel tekkiva materjali ladustamine ning taastatud voolusäangi korral merevee valgumise ulatuse ja püsimise modelleerimine.

Lähteülesande objektiks olev Tohlu voolusäng jääb kogu ulatuses Väikese väina hoiualale¹, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku² Väikese väina loodusala ja Väinamere linnualana.

Väikese väina hoiuala kaitse-eesmärk on loodusdirektiivi³ I lisas nimetatud elupaigatüüpide ja II lisas märgitud liikide elupaikade kaitse, samuti linnudirektiivi⁴ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Väikese väina loodusala on moodustatud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade kaitseks.

Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi⁵.

Lähteülesandes käsitletav piirkond on oluline hoiuala ja loodusala kaitse eesmärgiks seatud esmatahtsa elupaigatüübi rannaniidud (Natura kood 1630*) levikualana ja II kaitsekategooria taimeliigi emaputk (*Angelica palustris*) kasvualana. Alale jäävad ka mitmete kaitsealuste linnuliikide elupaigad.

¹ Vabariigi Valitsuse 27.07.2006 määrus nr 176 „Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas”

² Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”

³ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta

⁵ Looduskaitseseadus (edaspidi LKS) § 32 lg 2

Keskkonnaamet on varasemalt andnud seisukoha Tohlu voolusäangi puhastamise võimalikkusele oma 24.11.2021 kirjaga nr 7-9/21/19366-2. Nimetatud kirjas juhtis Keskkonnaamet tähelepanu, et tööd on kavandatud tervenisti Läänemere ranna ehituskeeluvööndis, kus on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud⁶. Olemasolevate ehitiste sh kraavide rekonstrueerimine ja hooldamine ehituskeeluvööndis keelatud ei ole. Tohlu voolusäng ei kajastu Eesti põhikaardil ega ole kantud maaparandusobjektina registrisse. Seega on tegemist ehitisega, mis peaks kajastuma ehitisregistris. Sellest tulenevalt on Tohlu voolusäangi puhastamine võimalik ilma ehituskeeluvööndit vähendamata üksnes juhul kui teostatavate mõõdistustööde käigus fikseeritakse selle olemasolu ja see kantakse enne ehitusteatis (ehitise ümberehitamise korral) või ehitusloa taotluse (ehitise laiendamise korral) esitamist⁷ ehitisregistrisse.

Keskkonnaamet, olles tutvunud esitatud Tohlu voolusäangi puhastamise lähteülesandega, esitab järgnevad täiendused ja märkused:

1. Tohlu voolusäangi puhastamine tuleb kavandada minimaalses vajalikus mahus, seejuures on looduskaitseseaduse § 38 lg 4 p-st 5 tulenevalt lubatud olemasoleva ehitise laiendamine kuni ühe kolmandiku ulatuses olemasoleva ehitise kubatuurist. Voolusäng tuleb lubatavas mahus kavandada võimalikult loodusliku ilmega, looklevana;
2. Tohlu voolusäangi puhastamise tulemusel ei tohi halveneda rannaniidu hooldamise võimalused ja tingimused. Tagada tuleb ala hooldatavus nii kariloomade kui niitmistehnikaga. Selleks tuleb projekteerida mahasõidud rannaniidule ja ülepääsud voolusängist;
3. keskkonnamõju eelhindangus tuleb hinnata projekti jätkusuutlikkust ning projekteerimise käigus ette näha vajalikud jätkumeetmed, sh edasine hooldusvajadus ja –kohustus;
4. projektis tuleb ette näha ka kasutatav tehnika ja tööde teostamise aeg ning keskkonnamõju eelhindangus käsitleda tööaegseid ja tööde läbiviimisega seotud mõjusid. Tööde aeg ja kasutatav tehnika peavad välistama väljaspool tööde ala roobaste jm pinnasekahjustuste tekke ning linnustiku häirimise pesitsusajal;
5. keskkonnamõju eelhindang peab sisaldama Natura eelhindangut. Natura eelhindamise eesmärgiks on tuvastada, kas kavandatav tegevus võib tõenäoliselt avaldada alale olulist mõju, pidades silmas Väikese väina loodusala ja Väinamere linnuala kaitse-eesmärke;
6. voolusäangi mõõdistustööde käigus tuleb anda hinnang Tumala-Orissaare-Väikese väina tee nr 75 all oleva truubi läbilaskevõimele ja kõrgusele. Hinnata tuleb teealuse truubi sobivust kalade liikumiseks puhastatud voolusäangi tingimustes Tohlu voolusängist Tumala-Orissaare-Väikese väina teest lõunasse jäävasse mereossa. Juhul kui olemasolev truup takistab kalade vaba liikumist, tuleb projekteerida ka uus truup.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kadri Hänni

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Meeli Kesküla 5345 4246; meeli.keskula@keskkonnaamet.ee

Märt Kesküla 5234 410; mart.keskula@keskkonnaamet.ee

⁶ LKS § 38 lg 3

⁷ Ehitusseadustiku lisa 1 kohaselt on niisutus- ja kuivendusrajatise ümberehitamiseks vajalik ehitusteatis ja ehitusprojekt ning laiendamiseks ehitusluba